

Міністерство освіти і науки України

Польська мова

10 –11 класи

рівень стандарту

Програма
для загальноосвітніх навчальних закладів
з українською мовою навчання

2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс сучасної польської мови для 10–11 класів шкіл з українською мовою навчання передбачає систематизацію, повторення та узагальнення матеріалу, вивченого в 5-9 класах, подальше удосконалення знань про мовну систему сучасної польської мови як засіб міжкультурної комунікації, пізнання довкілля та впливу на нього; розширення можливостей долучитися до надбань культури, звичаїв і традицій поляків.

Зміст навчання за програмою сучасної польської мови для 10–11 класів шкіл з викладанням українською мовою продовжує системне вивчення мови, спираючись на зміст навчання в 5-9 класах загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання за програмою авторів О. А. Войцевої, Т. Г. Бучацької, й призначений для навчання школярів, для яких польська мова є рідною, а також учнів, зацікавлених в опануванні мовою з метою задоволення власних освітніх потреб і амбіцій у навчанні.

Програму з сучасної польської мови для 10-11 класів розроблено відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти з урахуванням завдань мовної освітньої галузі в старшій школі, концептуальних підходів до процесів оновлення змісту освіти нової української школи, які ґрунтуються на «Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя».

Процес навчання сучасної польської мови за Програмою має будуватися на принципах «педагогіки партнерства», в основу якої покладена комунікація між учнями, учителем та батьками (на засадах рівноправних учасників освітнього процесу), які об'єднані спільними цілями та прагненнями в досягненні результату.

Навчання польської мови в 10-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою засобами польського мовлення сприяє реалізації основної мети навчання в системі повної загальної

середньої освіти, а саме: впливає на формування цілісної особистості, яка налаштована на прагнення до постійного розвитку і самовдосконалення, здатна критично мислити, приймати креативні рішення в реакції на виклики навколишнього світу, продукувати нові ідеї та діяти згідно з морально-етичними принципами на благо суспільства і держави.

Головна мета курсу – повторити, розширити, узагальнити, систематизувати основні знання про мову, що дозволить забезпечити достатньо високий рівень мовленнєвого спілкування і грамотного письма, необхідний для успішної індивідуальної і соціальної діяльності, а також для здійснення діалогу польської та української культур. Реалізація мети та основних завдань курсу включає подальший розвиток базових лексичних, граматичних, культуромовних, стилістичних, орфоепічних, правописних умінь і навичок на основі узагальнення й поглиблення знань учнів про мову, вдосконалення комунікативних умінь і навичок ефективного спілкування в різних життєвих ситуаціях, сприяння досягненню вільного рівня володіння польською мовою в усіх видах мовлення (аудіювання, читання, говоріння, письмо), комунікативної компетентності та сприяння розкриттю за допомогою мовних засобів загальнолюдських цінностей, становленню гуманістичного світогляду учнів, розширенню їхнього культурно-пізнавального потенціалу, вихованню потреби в підвищенні власної мовленнєвої культури протягом усього життя. Подальше вивчення польської мови учнями 10-11 класів сприяє залученню до надбань культури польського народу, виробляє почуття впевненості у власних силах, допомагає свідомо мотивувати вибір майбутньої професії.

Навчальні завдання:

- подальше вироблення стійкої мотивації до вивчення польської мови, поваги до рідної мови й культури та до інших мов і культур;
- удосконалення та подальший розвиток комунікативної, мовної, мовленнєвої, соціокультурної компетентностей учнів на основі подальшого свідомого опанування теорії мови та основних особливостей мовлення;

удосконалення знань і практичних навичок орфографічної та пунктуаційної грамотності старшокласників;

– подальше збагачення словникового запасу учнів лексикою (зокрема термінологічною) та фразеологією;

– формування умінь і навичок доцільного використання мовних засобів у різних життєвих ситуаціях із дотриманням польського мовленнєвого етикету;

– вироблення у старшокласників потреби в постійному вдосконаленні рівня знань, культури мовлення;

– подальший розвиток соціокультурної компетентності, гуманістичного світогляду, духовного світу старшокласників, їхньої моралі, загальної культури, особистісних якостей громадянина і патріота України, який усвідомлює свою належність до європейської та світової спільноти;

– подальше формування діяльнісної компетентності, стратегічних загальнонавчальних умінь і досягнень учнів, критичного мислення та естетичних смаків.

Основними принципами укладеної програми є:

– комунікативна спрямованість;

– особистісна орієнтація;

– інтегроване навчання різним видам мовлення;

– спирання на системні знання про мову, вміння й навички мовленнєвої діяльності, набуті у процесі засвоєння української та інших мов;

– наступність у навчанні (врахування змісту вивченого матеріалу з польської мови в 5-9 класах).

Вивчення польської мови допомагає також вирішенню певних загальнопедагогічних завдань, таких, як:

- інтелектуальний і соціокультурний розвиток учнів засобами польського мовлення;
- подальший розвиток логічного й образного мислення учнів старшої школи засобами польського мовлення;

- удосконалення умінь самостійно підвищувати рівень знань із польської мови та культуру мовлення.

Зміст програми укладено за взаємопов'язаними змістовими лініями: мовленнєвою, мовною, соціокультурною, діяльнісною. Мовленнєва змістова лінія передбачає вдосконалення в старших класах набутих знань у попередні роки навчання з мовленнєвознавчих понять, на основі яких поліпшуються вміння й навички в різних видах мовленнєвої діяльності – аудіюванні, читанні, говорінні, письмі, в т. ч. у правописній грамотності учнів. Мовна змістова лінія передбачає вдосконалення знань мовної системи – це інструментарій формування мовної, мовленнєвої, комунікативної компетентностей учнів старшої школи. Соціокультурна змістова лінія ґрунтується на розумінні мови як носія культурних цінностей, основи професійного становлення людини, як засобу формування мовної картини світу.

Зміст діяльнісної змістової лінії сприяє розвитку та вдосконаленню загальнонавчальних вмінь й навичок, які забезпечують інтелектуальну, пізнавальну, творчу діяльність учнів 10–11 класів.

З метою врахування потреб учнів старшої школи в поліпшенні особистісних мовотворчих якостей і підготовці до майбутньої професійної діяльності в змісті програми з сучасної польської мови передбачено засвоєння відомостей з практичної стилістики, культури польського мовлення, основних понять риторики та комунікативної лінгвістики. Ці відомості спрямовані на поглиблення знань про норми польської мови, вивчення її в реальних процесах спілкування, на засвоєння стилістичних особливостей мовних одиниць, базових понять риторики та їх доречного застосування в усному й писемному мовленні старшокласників. З метою пізнання структури, семантики й функціонування мовних одиниць важливого значення набуває викладання курсу шляхом реалізації міжпредметних зв'язків між польською та українською мовами (або між іншими мовами).

Крім того, зміст програми включає можливості широкого використання міжпредметних зв'язків з іншими шкільними предметами.

Ця програма сприятиме усвідомленню значення сучасної польської мови для вирішення завдань майбутньої професійної діяльності учнів, якщо вона зорієнтована на використання знань сучасної польської мови. Принцип урахування життєвої перспективи учнів полягає у відпрацюванні умінь репрезентувати інформацію, вирішувати життєві завдання засобами сучасного польського мовлення, вдосконаленню якого сприяють певні відомості з риторики, стилістики, культури мовлення тощо. Допоможе в реалізації цих завдань: а) організація навчально-виховного процесу за проблемно-ситуативним принципом з використанням імітаційного моделювання ситуацій; б) спонукання учнів до роботи з довідковими, в т. ч. лексикографічними, виданнями; в) знайомство з літературою, пов'язаною з майбутньою професійною діяльністю – проектна діяльність, позакласна робота з предмета (за бажанням учнів); д) створення в процесі навчання умов для розвитку як інтелектуально-пізнавальної сфери особистості, так і розвитку творчого потенціалу старшокласників.

Важливим стає узагальнення й систематизація знань, отриманих учнями у попередні роки навчання, що вимагає не тільки організації різноманітної навчальної діяльності, використання уроків різного типу, а й дотримання принципу спільної діяльності педагога й учнів, коли учні стають співавторами уроку.

Реалізація *особистісного підходу* при опануванні змістом програми впливає на розкриття внутрішнього потенціалу учнів, активізує їхню пізнавальну діяльність; посилює в учнів вміння й навички створювати усні або писемні власні висловлювання відповідно до ситуації спілкування; а реалізація *психологічного підходу* дозволяє урахувати психологічні чинники, притаманні старшокласникам, їхні здібності, інтереси й уподобання. Це реалізується насамперед у доборі форм, методів навчання, відповідного дидактичного матеріалу, які спонукали б учнів до самостійної діяльності.

Дотримання *психолінгвістичного підходу* допомагає врахувати особливості навчання сучасної польської мови в школах з українською мовою навчання.

Зміст програми укладено відповідно до загальнодидактичних принципів навчання – науковості, доступності, системності й послідовності тощо. *Системно-лінгвістичний підхід* зумовлює вивчення сучасної польської мови як системи, що постійно розвивається. *Професійно спрямований підхід* забезпечується формуванням стійкої мотивації до вивчення предмета, відповідною орієнтацією ситуативних завдань, доббором дидактичного матеріалу, збагаченням словника учнів термінологічною лексикою. *Комунікативно-діяльнісний підхід* реалізується засобами засвоєння мови в її комунікативній функції на основі залучення учнів до спілкування з конкретно визначеною метою, моделюванням різноманітних комунікативних ситуацій, зокрема професійно орієнтованих. *Функціонально-стилістичний підхід* реалізується через розгляд особливостей функціонування мовних одиниць з урахуванням типу, стилю й жанру мовлення. Реалізація *соціокультурного підходу* допомагає репрезентувати відомості про матеріальну й духовну культуру польського і українського народів, соціокультурні стереотипи мовленнєвого спілкування.

Зміст програмового матеріалу сприяє реалізації міжпредметних зв'язків для поглибленого розуміння мовних явищ, розширення світогляду учнів, формування умінь застосовувати знання, засвоєні на уроках з української мови, а також суміжні знання з інших предметів.

Навчання в старших класах школи є продовженням курсу польської мови в 5-9 класах, тому вчитель має знати обсяг відомостей про знання та уміння, набуті учнями в попередні роки.

Програма містить орієнтовний розподіл годин на вивчення розділів і тем. У разі потреби вчитель може вносити певні корективи, не скорочуючи, утім, кількість годин, призначених на розвиток зв'язного мовлення. Також зміст програми не обмежує творчої ініціативи вчителя, оскільки дозволяє з

орієнтовного переліку самостійно відбирати тексти для опанування мовних тем, доповнювати запропоновану тематику спілкування додатковим змістом.

Оцінювання навчальних досягнень учнів старшої школи з польської мови проводиться відповідно до норм і вимог, закладених у Програмі, критеріїв, затверджених Міністерством освіти і науки України, однак, оцінювання розглядається, в перше чергу, як аналітичний показник, що дозволяє вчителю протягом року планувати системну роботу з покращення навчальних досягнень учнів (за рахунок повторення, індивідуальна робота на уроці, самостійна діяльність тощо), надання конкретних рекомендацій в подальшому плануванні індивідуального темпу навчання і прогресу кожного учня.

Програму укладено відповідно до Типових навчальних планів для шкіл з навчанням українською мовою. Крім того, її можна використовувати й у загальноосвітніх закладах з навчанням російською або іншими національними мовами, у яких польська мова вивчається як предмет (в інваріантній або варіативній частинах навчального плану).

10 клас

(35 год., 1 год. на тиждень)

Мовленнєва змістова лінія

(19 год.)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу
<p>Учень:</p> <p><i>розуміє</i> предмет і завдання стилістики; <i>оперує</i> відомостями про стилістичне забарвлення мовних засобів; <i>знає</i> предмет і завдання культури мовлення; норми польського мовленнєвого етикету.</p> <p><i>сприймає</i> усне мовлення за допомогою слуху; <i>виділяє</i> ключові слова, визначає предмет мовлення, основну тезу в прослуханому тексті; <i>складає</i> план почутого, тези, конспектує, визначає стиль, жанр мовлення; <i>використовує</i> прослухані думки у власних висловлюваннях.</p>	<p>СТИЛІСТИКА І КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ І СПІЛКУВАННЯ (3 год.)</p> <p>Предмет і завдання стилістики. Стилiстичне забарвлення мовних засобів. Поняття мовної норми. Предмет і завдання культури мовлення.</p> <p>Вимоги до культури мовлення: змістовність, логічна послідовність, багатство мовних засобів, виразність, точність, доречність, правильність. Особливості польського мовленнєвого етикету.</p> <p>Аудіювання (2 год.)</p> <p>Аудіювання текстів-монологів, діалогів і полілогів різних стилів, типів і жанрів мовлення. Слухання й розуміння текстів різної тематики, у тому числі фрагментів радіо- і телепрограм, оголошень на залізничних вокзалах і автостанціях. Визначення ключових слів. Складання плану почутого, тез, конспекту.</p> <p>Читання (2 год.)</p>

<p><i>сприймає</i> адекватно писемне мовлення за допомогою зору; <i>удосконалює</i> навички читання; <i>виділяє</i> ключові фрази і слова; <i>аналізує</i> зміст, структуру тексту; <i>створює</i> власні діалогічні й монологічні висловлювання, <i>аналізує</i>, <i>вдосконалює</i> власне мовлення.</p> <p><i>доцільно обирає</i> мовленнєві засоби, адекватні характеру мовленнєвої ситуації; <i>усвідомлює</i> причини комунікативних помилок; <i>будує</i> усні висловлювання на тему стилістичного аналізу фрагментів тексту наукового стилю, художнього твору, оповідання з елементами художнього опису природи; <i>створює</i> діалоги на теми культури мовлення і стилістики, на суспільну і особистісну тематику.</p> <p><i>складає</i> план, тези, готує конспект статті, <i>здійснює</i> самоконтроль; <i>уміє створювати</i> тексти різних стилів і жанрів, конспектувати висловлювання, що сприймаються на слух; <i>оцінює</i> усні й письмові висловлювання з позицій мовного оформлення.</p> <p><i>перекладає</i> тексти, добираючи відповідні до теми й мети висловлювання мовні засоби.</p>	<p>Читання й інтерпретація текстів різних стилів, типів, жанрів мовлення. Виділення ключових фраз і слів у прочитаному. Аналіз використаних автором мовних засобів.</p> <p style="text-align: center;">Говоріння (5 год.)</p> <p><i>Монологічне мовлення.</i> <i>Види робіт:</i> Переказ прослуханого монологічного висловлювання. Переказ із творчим завданням. Усний стилістичний аналіз фрагментів тексту наукового стилю. Усна рецензія на тему художнього твору. Усне оповідання з елементами художнього опису природи. <i>Діалогічне мовлення.</i> Укладання і розігрування діалогів до запропонованих ситуацій, зокрема на теми культури мовлення і стилістики, на суспільну і особистісну тематику.</p> <p style="text-align: center;">Письмо (5 год.)</p> <p><i>Види робіт:</i> Творчий диктант, переписування з редагуванням речень и тексту. Конспектування висловлювань, що сприймаються на слух. Реферат. <i>Ділові папери.</i> Подання (заява) про прийняття до молодіжного табору. Автобіографія. Оголошення в газету.</p> <p style="text-align: center;">ПЕРЕКЛАД (2 год.)</p> <p>Переклад текстів різних стилів, жанрів.</p>
--	--

Мовна змістова лінія
(16 год.)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчання
<p>Учень: <i>знає, яку роль відіграє мова у формуванні й самовираженні особистості та основні функції мови.</i></p> <p>Учень: <i>знає рівні мовної структури; володіє орфоепічними нормами; доречно використовує в мовленні лексичні одиниці і фразеологізми; користується тлумачними і фразеологічними словниками, електронними словниками; визначає способи творення слів; доречно використовує в мовленні різні частини мови, комунікативно доцільно вживає в мовленні частини мови, дотримується норм польської мови; вживає в мовленні різні типи словосполучень, простих і складних речень.</i></p>	<p align="center">ВСТУП (1 год.)</p> <p>Основні функції мови: комунікативна, когнітивна (пізнавальна), кумулятивна, естетична, експресивна.</p> <p align="center">ПОГЛИБЛЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАЙВАЖЛИВІШИХ ВІДОМОСТЕЙ З ФОНЕТИКИ, ЛЕКСИКОЛОГІЇ, СЛОВОТВОРУ, МОРФОЛОГІЇ, СИНТАКСИСУ (11 год.)</p> <p>Основні рівні мовної структури (фонетичний, лексичний, граматичний). Фонетика. Звуки та їхня роль у тексті. Правильна вимова польських звуків. Зразкова і розмовна норма у вимові. Лексикологія. Семантика слів. Фразеологізми та їх вживання у текстах. Тлумачні і фразеологічні словники польської мови, в т. ч. й електронні словники. Словотвір. Основні способи творення слів. Творення назв істот жіночої статі. Творення дієслів руху. Творення відіменникових і демінутивних форм прикметників. Морфологія. Система відмінюваних і невідмінюваних частин мови. Відмінювання польських прізвищ і топонімів. Відмінювання неозначених займенників і числівників. Варіанти відмінкових форм. Синтаксис. Типи зв'язку між словами у словосполученні. Головні і другорядні частини речення. Просте і складне речення. Безпідметове речення.</p> <p align="center">ОРФОГРАФІЧНО-</p>

<p><i>удосконалює</i> правописну грамотність; <i>аналізує</i> писемне мовлення.</p>	<p>ПУНКТУАЦІЙНИЙ ПРАКТИКУМ Правопис частки <i>bu</i>. Правопис <i>i, j</i> після приголосних. Правопис <i>-ji, -ii, -i</i> у відмінкових формах іменників. Повторення правил і вдосконалення правописної грамотності. ПОВТОРЕННЯ В КІНЦІ РОКУ (1 год.)</p>
---	--

Соціокультурна змістова лінія

Орієнтовні теми з розвитку мовлення.

Багатство виражальних можливостей слов'янських мов.

Мовний образ людини.

Форми комунікації: монолог, діалог, полілог.

Мова й естетика.

Культура сімейних взаємин.

Подорожі у світ дитинства.

Моя майбутня професія.

Моє місто / село/ в порівнянні іншими містами / селами/.

Людина як творець цінностей.

У світі почуттів і емоцій.

Міфічні герої та лицарі.

Освіта у світі новітніх технологій.

Видатні постаті української та польської літератури і місця, пов'язані з ними (Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, Ян Кохановський, Адам Міцкевич, Юліуш Словацький).

Діяльнісна змістова лінія

Використання мовних засобів у навчальній діяльності з певною стилістичною метою.

Застосування загальнонавчальних умінь у різних ситуаціях, зокрема нестандартних.

Розробка й реалізація комунікативних стратегій і тактик в інтерактивній діяльності.

Самоорганізація, самодисципліна в навчанні і творчості.

11 клас

(35 год, 1 год. на тиждень)

Мовленнєва змістова лінія

(19 год.)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчання
<p>Учень: <i>знає</i> поняття комунікації; <i>дотримується</i> вимог культури мовлення з метою ефективної комунікації; <i>моделює</i> ситуації спілкування з дотриманням етики; <i>знає</i> особливості міжкультурної комунікації, <i>враховує</i> їх під час спілкування; <i>уникає й виправляє</i> комунікативні помилки під час спілкування.</p> <p><i>знає</i> відомості про риторику як науку й мистецтво, <i>усвідомлює</i> роль риторики в самореалізації особистості; <i>аналізує</i> мовленнєву ситуацію, умови спілкування, поведінку учасників спілкування; <i>володіє</i> голосом, правильною артикуляцією, невербальними засобами з метою реалізації мети спілкування й активізації уваги слухачів; <i>здійснює</i> підготовку до висловлювань та до конкретного виступу, <i>добирає</i> мовний матеріал.</p> <p><i>сприймає</i> усне мовлення за допомогою слуху; <i>складає</i> план почутого, тези, <i>робить</i> тематичні виписки, <i>визначає</i> стиль,</p>	<p>КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ І СПІЛКУВАННЯ (3 год.) Поняття комунікації як діяльності учасників спілкування з метою інформаційного обміну та взаємовпливу. Етика спілкування. Використання вербального й невербального коду (засобу передачі інформації) в комунікації. Універсальне й національне в міжкультурній комунікації.</p> <p>Основи риторики (5 год.) Риторика та її сутність. Полеміка як предмет риторики. Риторичні вимоги до мовця. Підготовка промови: вибір теми, цільова установка, характеристика аудиторії, добір матеріалу, його систематизація, відбір аргументів, виклад теми, контроль і корекція виступу, аналіз власної діяльності і поведінки аудиторії. Мистецтво запам'ятовування. Кодекс доброго оратора.</p> <p>Аудіювання (2 год.) Аудіювання текстів різних стилів, типів, жанрів мовлення.</p>

<p>тип, жанр мовлення.</p> <p><i>удосконалює</i> навички різних способів читання; <i>визначає</i> пізнавальну цінність та актуальну інформацію в прочитаному, засвоює її.</p> <p><i>створює</i> власні діалогічні й монологічні висловлювання відповідно до прийнятих вимог; <i>аналізує, удосконалює</i> власне мовлення.</p> <p><i>виконує</i> різні види письмових робіт (перекази, переписування текстів, відгук, твір); <i>укладає</i> ділові папери.</p> <p><i>здійснює</i> переклад текстів, добираючи відповідні темі й меті висловлювання мовні засоби.</p>	<p>Читання (2 год.) Читання текстів різних стилів, типів, жанрів мовлення. Визначення пізнавальної цінності прочитаного.</p> <p>Говоріння (2 год.) <i>Монологічне мовлення.</i> Переказ і коментування науково-популярного тексту. <i>Діалогічне мовлення.</i> Складання і розігрування діалогів до запропонованих ситуацій.</p> <p>Письмо (5 год.) Опанування підставами композиції письмових текстів. <i>Види робіт:</i> Мотиваційний лист про прийняття на навчання. Твори на конкретні теми. Невеликий реферат. Написання скарги або рекламації.</p> <p>Переклад (1 год.) Переклад текстів різних стилів.</p>
--	---

Мовна змістова лінія

(15 год.)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчання
<p>Учень: <i>усвідомлює</i> роль мовної норми в усному і писемному спілкуванні.</p>	<p>ВСТУП (1 год.) Зразкова і розмовна мовна норма.</p> <p>ПОГЛИБЛЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАЙВАЖЛИВІШИХ</p>

<p><i>визначає</i> особливості фонетичних, лексичних граматичних одиниць, вміє аналізувати словосполучення і речення з погляду їх структури і комунікативного призначення, доречно використовує в усному й писемному мовленні іменники і дієслова; <i>здійснює</i> синтаксичний аналіз речень, синонімічних конструкцій з метою обґрунтування вживання розділових знаків.</p> <p><i>удосконалює</i> правописні уміння й навички, культуру писемного мовлення.</p>	<p align="center">ВІДОМОСТЕЙ З КУРСУ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ (9 год.)</p> <p>Повторення набутих знань з фонетики. Відпрацювання вимови на прикладах з художньої літератури. Морфологія. Відмінювання збірних іменників і числівників. Відмінювання запозичених і асимільованих іменників. Дієвідмінювання дієслів. Вид дієслів. Дієвідмінювання нерегулярних дієслів. Синтаксис. Синонімія синтаксичних конструкцій.</p> <p align="center">Орфографічно-пунктуаційний практикум (4 год.)</p> <p>Удосконалення правописної грамотності. Написання складних слів, назв місцевостей. Написання неслов'янських прізвищ та імен.</p> <p align="center">ПОВТОРЕННЯ В КІНЦІ РОКУ (1 год.)</p>
---	--

**Соціокультурна змістова лінія
Орієнтовні теми з розвитку мовлення**

У лабіринті мови.
В родинному та товариському колі.
Внутрішня і зовнішня краса людини.
Тварини – мої друзі.
Кольори природи.
Пейзажі в творчості Адама Міцкевича.
Краса та велич польських гір.
Наука і етика.

Засоби масової комунікації в Польщі.
Слов'янські звичаї та обряди.
Культура ділового спілкування.
Невербальне спілкування (мова жестів).

Діяльнісна змістова лінія

Застосування в навчальній діяльності комунікативних мовних одиниць з певною стилістичною метою.
Застосування загальнонавчальних умінь в різних ситуаціях, зокрема й нестандартних.
Відбір комунікативних стратегій, реалізація і корекція комунікативних тактик у навчальній діяльності.
Самоорганізація, самодисципліна в навчанні і творчості.

Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy

Język polski

klasy 10–11

poziom kształcenia

Program

dla szkół ogólnokształcących z ukraińskim
językiem nauczania

2017

UWAGI WSTĘPNE

Nauka języka polskiego w klasach 10-11 szkół z ukraińskim językiem nauczania, przewiduj systematyzację, powtórzenie i uogólnienie materiału opanowanego w klasach 5-9, z możliwością udoskonalenia wiedzy w zakresie poznania systemu współczesnego języka polskiego jak środka komunikacji międzykulturowej, poznania i wpływu na rzeczywistość otaczającą; poszerzenie możliwości dołączenia do dorobku kultury, obyczajów i tradycji Polaków.

Treść nauczania zgodnie z programem współczesnego języka polskiego w klasach 10-11 szkół z językiem ukraińskim kontynuuje naukę języka, w oparciu o treść kształcenia języka polskiego w klasach 5-9 szkół ogólnokształcących z ukraińskim językiem nauczania zgodnie z programem autorów O. A. Wojcewoj, T. G. Buczackiej, przeznaczonej uczniom, dla których język polski jest ojczystym oraz dla młodzieży zainteresowanej w opanowaniu języka w celu zaspokojenia własnych potrzeb i ambicji w nauce.

Program nauczania współczesnego języka polskiego w klasach 10-11 został opracowany zgodnie z wymogami Państwowego standardu podstawowego bazowego średniego wykształcenia z uwzględnieniem zadań językowej oświaty w starszej szkole, zasad konceptualnych, które dotyczą nowej treści edukacyjnej ukraińskiej szkoły odpowiednio do Zaleceń Parlamentu Europejskiej i Rady Europy w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.

Proces nauczania współczesnemu języku polskiemu według założeń Programu powinien budować się na zasadach przejścia do pedagogiki partnerstwa, komunikacji pomiędzy uczniami, nauczycielem i rodzicami (na równoprawnym uczestnictwie w procesie edukacji), zjednoczone celami i pragnieniem do osiągnięcia wspólnych wyników.

Nauka języka polskiego w klasach 10-11 szkół ogólnokształcących z ukraińskim językiem nauczania języka polskiego sprzyja realizacji głównego celu nauczania w systemie ogólnego wykształcenia średniego, a mianowicie: wpływa na kształtowanie własnej osobowości, która pragnie do stałego rozwoju i samodoskonalenia, do zdolności krytycznego myślenia, podejmowania kreatywnych decyzji jako reakcji na wezwania środowiska naturalnego, produkowania nowych idei i działań według moralno-etycznych zasad dla dobra społecznego i państwowego.

Celem głównym kształcenia jest powtórzenie, poszerzenie, uogólnienie, systematyzacja wiedzy o języku polskim, które zabezpiecza wysoki poziom komunikacji ustnej i pisemnej, potrzebny dla pomyślnej działalności indywidualnej i społecznej oraz dla zrozumienia dialogu między kulturą polską a ukraińską.

Realizację celów osiąga się poprzez kształcenie bazowych leksykalnych, gramatycznych, stylistycznych, ortoepicznych, ortograficznych umiejętności i na podstawie uogólnienia i pogłębienia wiedzy o języku, udoskonalenia komunikacyjnych nawyków efektywnego porozumiewania się w różnych sytuacjach życiowych, sprzyjania osiągnięciu wysokiego poziomu w nauce języka polskiego we wszystkich rodzajach sprawności językowej (słuchanie i rozumienie, mówienie, czytanie, pisanie), formowanie kompetencji komunikacyjnej i ustalenie przy pomocy zasobów językowych wartości ogólnoludzkich, sprzyjanie ustaleniu humanistycznego światopoglądu uczniów, poszerzenie potencjału kulturalno-poznawczego, wychowanie potrzeb do udoskonalenia własnej kultury językowej w ciągu całego życia.

Dalsza nauka języka polskiego w klasach 10-11 klas będzie sprzyjać dołączeniu do dorobku kulturalnego polskiego narodu, nabierać pewności siebie, pomoże podjąć świadomą decyzję o wyborze przyszłego zawodu.

Realizację celów osiągamy przy pomocy następujących zadań:

- pogłębienie motywacji do nauki języka polskiego, szacunku do kultury ojczystej, do innych języków i kultur;
- doskonalenie i dalszy rozwój kompetencji komunikacyjnej, językowej, socjokulturowej na podstawie dalszego świadomego opanowania teorii językową;
- doskonalenie wiedzy i nawyków praktycznych starszych uczniów w zakresie ortografii i interpunkcji;
- wzbogacenie słownictwa uczniów poprzez przyswojenie leksyki terminologicznej i frazeologii;
- formowanie umiejętności i nawyków poprawnego stosowania środków języka w różnych sytuacjach życiowych z uwzględnieniem zasad zachowania i formuł werbalnych etykiety polskiej;
- wypracowanie u uczniów potrzeby w stałym udoskonaleniu poziomu wiedzy, kultury języka polskiego;
- dalszy rozwój kompetencji socjokulturowej, światopoglądu humanistycznego, wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości, moralności, kultury ogólnej, cech osobistych obywatela i patrioty Ukrainy, który uświadamia sobie przynależność do wspólnoty europejskiej i światowej;
- dalszy rozwój kompetencji strategicznej, ogólnoedukacyjnych umiejętności i osiągnięć uczniów, myślenia krytycznego i smaków estetyki.

Główne zasady ułożonego planu to:

- komunikacyjne ukierunkowanie;
- orientacja na kształcenie osobowości ucznia;
- zintegrowane nauczanie różnych sprawności językowych;
- bazowanie na dorobku wiedzy, umiejętności i nawyków nabytych w procesie nauki języka ukraińskiego i innych języków;

– kontynuowanie nauki (uwzględnienie treści w zakresie języka polskiego, wiedzy nabytej w klasach 5-9).

Kształcenie języka polskiego pomaga w osiągnięciu celów ogólnopedagogicznych:

– rozwój intelektualny i socjokulturowy uczniów przy pomocy języka polskiego;

– dalszy rozwój myślenia logicznego i obrazowego starszych uczniów przy pomocy języka polskiego;

– udoskonalenie umiejętności samodzielnego podwyższenia poziomu swojej wiedzy w zakresie języka i kultury polskiej.

Treść programu mieści następujące kompetencje kluczowe: komunikacyjną, językową, socjokulturową, projektno-technologiczną.

Komponent komunikacyjny przewiduje udoskonalenie w klasach starszych nabytej przez uczniów w poprzednich latach wiedzy w zakresie kultury języka, na podstawie których odbywa się dalszy rozwój sprawności językowych – słuchania i rozumienia, mówienia, czytania, pisanie. Komponent językowy przypuszcza udoskonalenie sprawności językowych, wiedzy o języku starszych uczniów.

Kompetencja socjokulturowa bazuje się na rozumieniu języka jako nosiciela wartości kulturowych, rozwój zawodowy człowieka, formowanie językowego obrazu świata. Kompetencja strategiczną sprzyja rozwojowi i udoskonaleniu ogólnych umiejętności i nawyków, które zabezpieczają intelektualną, poznawczą, twórczą działalność uczniów klas 10-11.

W celu uwzględnienia potrzeb starszych uczniów do udoskonalenia jakości językowego szkolenia i przygotowania do przyszłej działalności zawodowej w treści programu nauki współczesnego języka polskiego przewidziano przyswojenie wiadomości z zakresu stylistyki praktycznej, poprawności i kultury języka polskiego, podstaw retoryki, lingwistyki komunikatywnej.

Wyróżnione części skierowane są na pogłębienie wiedzy o normie językowej, rozwoju językowych nawyków w realnych sytuacjach życiowych z uwzględnieniem stylistycznych konotacji jednostek języka, wiedzy o retoryce, ich praktyczne zastosowanie w mówieniu starszych uczniów.

Dla poznania struktury, semantyki i funkcjonowania jednostek języka mają znaczenie związki międzyprzedmiotowe polskiego i ukraińskiego języków lub innych. Poza tym treść programu przewiduje możliwości szerokiego wykorzystania związków międzyprzedmiotowych z innymi przedmiotami.

Treść programu sprzyja uświadomieniu znaczenia współczesnego języka polskiego do rozwiązania zadań w przyszłej działalności zawodowej uczniów, zorientowanej na wykorzystanie wiedzy o współczesnym języku polskim.

Zasada uwzględnienia potrzeb życiowych uczniów polega na opracowaniu umiejętności reprezentować informację, rozwiązywać codzienne problemy życiowe przy pomocy języka polskiego, udoskonaleniu którego sprzyjają wiadomości z retoryki, stylistyki, kultury mówienia i inne.

W realizacji tych zadań pomogą: a) organizacja procesu edukacyjno-wychowawczego na zasadzie naśladowania problemowo-sytuacyjnego z wykorzystaniem modelu imitacyjnego; b) pobudzanie aktywności uczniów do korzystania z prac leksykograficznych; c) znajomość z literaturą, związaną z przyszłą działalnością zawodową (udział w projektach, pozaszkolna praca); d) stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań poznawczych i wspomaganie osobistego rozwoju starszych uczniów.

Akcent położony jest na uogólnianie i systematyzację wiedzy, otrzymanej przez uczniów z poprzednich lat, co wymaga organizacji rozmaitej działalności edukacyjnej, zastosowanie różnych typów lekcji, dotrzymania zasad wspólnych kierunków działań pedagoga i uczniów, w których uczniowie stają się współautorami zajęć.

Realizacja indywidualnego podejścia do ucznia przy opanowaniu treści programu wpływa na ujawnienie wewnętrznego potencjału uczniów, ich działalności poznawczej; aktywizuje pewne umiejętności. Wykonywanie podejścia psychologicznego pozwala uwzględnić czynniki psychologiczne, właściwe starszym uczniom, ich zdolności, interesy i upodobania. Te podejścia wprowadzają się w życie poprzez dobór zróżnicowanych form, metod nauczania, odpowiedniego materiału dydaktycznego, pobudzającego uczniów do samodzielnej działalności. Zastosowanie podejścia psycholingwistycznego pomaga uwzględnić specyfikę nauki współczesnego języka polskiego w szkołach z ukraińskim językiem nauczania.

W treści programu zawarte *ogólnodydaktyczne zasady* nauczania – naukowość, dostępność, systemowość, kolejność itp. *Podejście systemowo-lingwistyczne* traktuje język polski jak system, która ciągle się rozwija. Podejście zawodowe zabezpiecza motywację do nauki, wymaga zastosowanie sytuacyjnych zadań, odpowiedniego materiału dydaktycznego, powiększeniem terminologicznego zasobu leksykalnego uczniów. Podejście *komunikacyjne* przewiduje opanowanie językiem na podstawie komunikacji z wyznaczeniem konkretnych celów, stworzeniem modeli sytuacyjnej, w tym związanej z przyszłym zawodem uczniów. Natomiast podejście *funkcjonalno-stylistyczne* rozpatruje specyfikę funkcjonowania jednostek języka w zależności od typu, stylu i gatunku mówienia. Podejście socjokulturowe dopomaga reprezentować wiadomości dotyczące kultury materialnej i duchowej polskiego i ukraińskiego narodów, socjokulturowe stereotypy komunikacji językowej.

Treść Programu sprzyja realizacji międzyprzedmiotowych działań dla głębszego zrozumienia języka, rozszerzenia światopoglądu uczniów w wymiarze międzykulturowym, kształtowania się umiejętności i nawyków stosować nabytą wiedzę na lekcjach z języka ukraińskiego i innych przedmiotów.

Nauczanie w starszych klasach kontynuuje naukę języka polskiego w klasach 5-9, więc nauczyciel powinien uwzględniać nabyte uczniami wiadomości w poprzednich klasach.

Program podaje orientacyjny podział godzin przewidzianych na naukę kolejnych rozdziałów i tematów. W razie potrzeby nauczyciel może wносить pewne korekty, nie skracając, przy tym ilości godzin dotyczących kształcenia sprawności językowych. Treść programu nie ogranicza inicjatywy twórczej nauczyciela, gdyż pozwala mu, z zakresu orientacyjnego, samodzielnie dobierać teksty do opanowania tematów językowych, uzupełniać tematykę o dodatkowe treści.

Ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów w klasach 10-11 odbywa się odpowiednio do norm i wymogów założonych w Programie oraz według kryteriów zatwierdzonych przez Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy, jest traktowane jako wskaźnik analityczny, który posiada możliwość planowania przez nauczyciela pracy rocznej w kierunku kształcenia kompetencji uczniów (powtórzenie, samodzielna indywidualna i zespołowa praca uczniów itp.) oraz udzielenie rekomendacji stosownie do możliwości i potrzeb każdego ucznia.

Program ułożono odpowiednio do typowych planów edukacyjnych dla szkół ogólnokształcących z ukraińskim językiem nauczania. Proponowany program można wykorzystać i w ogólnokształcących szkołach z nauczaniem innymi językami, w których język polski studiują jako przedmiot (część inwariantowa lub wariantowa planu).

Klasa 10

(35 godzin; 1 godzina tygodniowo)

Sprawności językowe

(19 godz.)

Treści (Wymagania dotyczące przygotowania uczniów na poziomie ogólnokształcącym)	Hasła (Materiał edukacyjny)
<p>Uczeń:</p> <p><i>rozumie</i> przedmiot i zadania stylistyki;</p> <p><i>wykorzystuje</i> wiadomości dotyczące zróżnicowania jednostek systemu języka;</p> <p><i>zna</i> przedmiot i zadania kultury języka; norm polskiej etykiety komunikacyjnej.</p> <p><i>ślucha i rozumie</i> wypowiedź ustną ze</p>	<p>STYLISTYKA I KULTURA JĘZYKA (3 godz.)</p> <p>Przedmiot i zadania stylistyki. Konotacja stylistyczna jednostek języka. Pojęcie normy współczesnej polszczyzny. Kultura języka – znaczenie terminu. Kryteria poprawności językowej: jasność i zrozumiałość dla wszystkich użytkowników języka słów rodzimych, logiczność, zgodność ze stylem wypowiedzi i inne.</p> <p>Specyfika polskiej etykiety komunikacyjnej.</p> <p><i>Rozumienie ze słuchu</i></p> <p>(2 godz.)</p> <p>Odbiór i rozumienie ze słuchu tekstów w formie monologu, dialogu lub</p>

<p>słuchu;</p> <p><i>ustala</i> słowa kluczowe, przedmiot mówienia, główną tezę przesłuchanego tekstu;</p> <p><i>układa plan</i> przesłuchanego tekstu, tezy, konspekt, ustala różne typy, style i gatunki wypowiedzi ustnych;</p> <p><i>wykorzystuje</i> przesłuchane teksty we własnych wypowiedziach.</p>	<p>polilogu należących do różnych typów, stylów i gatunków wypowiedzi ustnych.</p> <p>Suchanie i rozumienie tekstów o różnej tematyce, w tym fragmentów programów radiowych i telewizyjnych, zapowiedzi na dworcach kolejowych i autobusowych. Rozpoznanie słów kluczowych. Ułożenie planu, tez, konspektu przesłuchanego tekstu.</p>
<p><i>postrzega</i> adekwatnie pisemne teksty przy pomocy wzroku;</p> <p><i>doskonali</i> nawyki czytania;</p> <p><i>ustala</i> kluczowe frazy i wyrażenia;</p> <p><i>analizuje</i> treść, strukturę tekstu;</p> <p><i>stwarza</i> własne dialogi i monologi,</p> <p>analizuje, doskonali własne mówienie.</p>	<p style="text-align: center;">Czytanie</p> <p style="text-align: center;">(2 godz.)</p> <p>Czytanie i interpretowanie tekstów, należących do różnych typów, stylów i gatunków.</p> <p>Ustalenie kluczowych wyrażeń w przeczytanym tekście. Analiza wykorzystanych przez autora zasobów językowych.</p>
<p><i>celowo stosuje</i> zasoby językowe, adekwatne do charakteru sytuacji komunikacyjnej;</p> <p><i>uświadamia</i> przyczyny błędów komunikacyjnych; .</p> <p><i>buduje</i> ustne wypowiedzi na temat</p> <p>analizy stylistycznej fragmentów tekstów naukowych, utworu artystycznego, opowiadania z</p>	<p style="text-align: center;">Mówienie</p> <p style="text-align: center;">(5 godz.)</p> <p>Ustna wypowiedź-monolog.</p> <p><i>Rodzaje i treść działalności edukacyjnej:</i></p> <p>Ustne i rozwinięte streszczenie wypowiedzi-monologu.</p> <p>Streszczenie z zadaniem twórczym. Ustna analiza stylistyczna fragmentów tekstu naukowego.</p> <p>Ustna recenzja utworu artystycznego.</p>

<p>elementami artystycznego opisu przyrody;</p> <p><i>układa</i> dialogi na tematy społeczne i indywidualne, dotyczące kultury języka i stylistyki.</p> <p><i>układa plan</i>, krótkie streszczenie, konspekt artykułu, poprawia błędy w treści, budowie, języku ułożonego wypowiedzenia;</p> <p><i>umie układać</i> teksty różnych typów, stylów i gatunków, konspektować wypowiedzi, sprzyjmowane ustnie;</p> <p><i>ocenia</i> ustne i pisemne wypowiedzi.</p> <p><i>tłumaczy</i> treść tekstów, dobiera odpowiednie do tematu i celów zasoby językowe.</p>	<p>Ustne opowiadanie z elementami opisu artystycznego przyrody.</p> <p>Ustna wypowiedź-dialog.</p> <p>Ułożenie i inscenizacja dialogów według parametrów sytuacyjnych, m.in. na tematy społeczne i indywidualne, dotyczące kultury języka i stylistyki.</p> <p style="text-align: center;"><i>Pisanie</i></p> <p style="text-align: center;">(5 godz.)</p> <p>Wykonanie ćwiczeń na formowanie nawyków ortograficznych i interpunkcyjnych. Twórcze dyktando, przepisywanie z redagowaniem wypowiedzi i tekstów.</p> <p>Konspektowanie wypowiedzi, sprzyjmowanych ustnie.</p> <p>Referat.</p> <p><i>Pisma użytkowe:</i></p> <p>Podanie o przyjęcie na obóz młodzieżowy.</p> <p>Krótki życiorys. Ogłoszenie do gazety.</p> <p style="text-align: center;">TŁUMACZENIE (2 godz.)</p> <p>Tłumaczenie tekstów różnych gatunków.</p>
---	--

System językowy

(16 godz.)

Treści	Hasła
(Wymagania dotyczące przygotowania uczniów na poziomie ogólnokształcącym)	(Materiał edukacyjny)
Uczeń:	Wiadomości ogólne o języku
zna, jaką rolę odgrywa język w kształtowaniu osobowości i główne funkcje języka.	(1 godz.) Podstawowe funkcje języka: komunikatywna (przedstawieniowa), informatywna, poznawcza, poetycka, ekspresywna.
Uczeń:	Powtórzenie, uzupełnienie, utrwalenie wiadomości z fonetyki, leksyki, słowotwórstwa, fleksji, składni (11 godz.)
zna strukturę języka;	Struktura języka (fonetyka, leksyka, gramatyka).
dotrzymuje się norm ortoepicznych;	Fonetyka. Głoski i ich podstawowe funkcje. Poprawna wymowa głosek polskich. Norma wzorcowa i potoczna w wymowie.
właściwie wykorzystuje w mówieniu jednostki języka i frazeologizmy;	Leksykologia. Semantyka słowa.
korzysta ze słowników języka polskiego, słowników frazeologicznych i	Frazeologizmy jako składniki wypowiedzeń i tekstów.

słowników w formie elektronicznej (on-line);	Słowniki języka polskiego i frazeologiczne słowniki. Słownik w formie elektronicznej (on-line).
<p><i>określa</i> sposoby tworzenia wyrazów pochodnych;</p> <p><i>wykorzystuje</i> w mówieniu różne części mowy, poprawnie używa je, dotrzymuje się norm języka polskiego;</p>	Budowa słotwórcza wyrazu. Słowotwórstwo. Sposoby tworzenia wyrazów pochodnych.
<p><i>stosuje</i> w mówieniu różne typy związków wyrazowych, zdania proste i zdania złożone.</p>	<p>Tworzenie nazw istot płci żeńskiej.</p> <p>Tworzenie czasowników ruchu.</p> <p>Tworzenie przymiotników odrzeczownikowych i deminutywnych form przymiotników.</p>
	<p>Części mowy odmienne i nieodmienne. Fleksja imienna. Odmiana polskich nazwisk i nazw miejscowych. Odmiana zaimków i liczebników nieokreślonych.</p>
<p><i>udoskonala i utrwała</i> reguły ortograficzne i interpunkcyjne;</p> <p><i>analizuje</i> własne teksty.</p>	<p>Nieregularne formy przy odmianie.</p>
	<p>Składnia. Zespoły składniowe i ich budowa: wyraz nadrzędny i podrzędny w związku wyrazowym.</p>
	<p>Grupa podmiotu i grupa orzeczenia. Związek główny zdania i związek poboczny (główne i drugorzędne części zdania).</p>
	<p>Zdania proste i zdania złożone.</p>
	<p>Zdania bezpodmiotowe.</p>
	<p>NAUKA ORTOGRAFII I INTERPUNKCJI (3 godz.)</p>
	<p>Pisownia łączna lub rozdzielna cząstki <i>by</i>. Pisownia <i>i, j</i> po spółgłoskach. Pisownia <i>-ji, -ii, -i</i> w formach deklinacyjnych rzeczowników.</p>
	<p>Powtórzenie i utrwalenie reguł ortograficznych i interpunkcyjnych.</p>

	POWTÓRZENIE W KOŃCU ROKU
	(1 godz.)

Wiedza o społeczeństwie i kulturze

Orientacyjny zakres tematyczny

Bogactwo form językowych i leksykalnych języków słowiańskich.

Językowy obraz człowieka.

Formy komunikacji : monolog, dialog, polilog.

Język i estetyka.

Kultura stosunków w rodzinie.

Podróż w świat dzieciństwa.

Mój przyszły zawód.

Moje miasto, wieś w porównaniu z innymi miastami, wsiami.

Człowiek twórcą wartości.

W świecie uczuć i emocji.

Mityczni bohaterowie i rycerze.

Edukacja w świecie nowych technologii.

Legendy ukraińskiej i polskiej literatury i miejsca z nimi związane

(Taras Szewczenko, Łesia Ukrainka, Iwan Franko, Jan Kochanowski,

Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki).

Sprawności strategiczne (w zakresie postaw)

Zastosowanie zasobów języka w działalności edukacyjnej do osiągnięcia celów stylistycznych.

Wykorzystanie umiejętności strategicznych w różnych sytuacjach, w szczególności niestandardowych.

Opracowanie i realizacja komunikacyjnych strategii i taktyk w edukacji interaktywnej.

Efektywność osobista, samodyscyplina w nauczaniu i twórczości.

Klasa 11

(35 godz., 1 godzina tygodniowo)

Sprawności językowe

(19 godz.)

Treści (Wymagania dotyczące przygotowania uczniów na poziomie ogólnokształcącym)	Hasła (Materiał edukacyjny)
<p>Uczeń:</p> <p><i>zna</i> pojęcie komunikacji; <i>dotrzymuje się</i> wymóg kultury w celu efektywnej komunikacji; <i>modeluje</i> sytuację komunikacyjną z dotrzymaniem etyki; <i>zna</i> właściwości komunikacji międzykulturowej, uwzględnia je; <i>unik</i>a i <i>poprawia</i> podczas komunikacji.</p> <p><i>posiada</i> wiadomości z zakresu retoryki jako nauki i sztuki, uświadamia rolę retoryki w samorealizacji osobowości;</p>	<p style="text-align: center;">KULTURA JĘZYKA (3 godz.)</p> <p>Pojęcie komunikacji jak działalności jej uczestników w celu wymiany informacyjnej i wzajemnego wpływu. Etyka komunikacji. Użycie werbalnego i niewerbalnego kodu (środków i przekazania informacji) w komunikacji. Uniwersalne i narodowe w komunikacji międzykulturowej.</p> <p style="text-align: center;">Podstawy retoryki (5 godz.)</p> <p>Retoryka jak sztuka skutecznego przekonywania.</p> <p>Polemika jako przedmiot retoryki.</p>

<p><i>analizuje</i> sytuację komunikacyjną, warunki komunikacji, zachowanie uczestników; <i>umie</i> wykorzystać barwę głosu, prawidłową artykulację, niewerbalne zasoby w celu aktywności słuchaczy; <i>umie</i> przygotować się do wypowiedzi i do konkretnego występu, dobiera mowny materiał językowy.</p>	<p>Retoryczne wymogi stawiane do mówcy. Przygotowanie przemówienia : wybór tematu, docelowe ustawienie, charakterystyka audytorium, dobór materiału, jego systematyzacja, dobór argumentów, referowanie tematu, kontrola i korekcja występu, analiza własnej działalności i zachowania audytorium. Sztuka zapamiętywania. Cechy dobrego oratora.</p>
<p><i>rozumie, sprzyjmuje</i> za pomocą słuchu; <i>układa</i> plan usłyszanego, tezy, wyznacza styl, typ, gatunek wypowiedzi ustnych.</p>	<p><i>Sluchanie i rozumienie (2 godz.)</i> Słuchanie i rozumienie tekstów, należących do różnych typów, stylów i gatunków wypowiedzi ustnych.</p>
<p><i>udoskonala</i> technikę różnych sposobów czytania; wyznacza poznawczą wartość i aktualną informację w przeczytanym.</p>	<p><i>Czytanie (2 godz.)</i> Rozumienie i czytanie tekstów, należących do różnych typów, stylów i gatunków. Ustalenie wartości poznawczej przeczytanych tekstów.</p>
<p><i>układa</i> własne dialogi</p>	<p><i>Mówienie (2 godz.)</i> Ustna wypowiedź-monolog .</p>

<p>i monologi odpowiednio do wymogów; <i>analizuje, doskonali</i> własne mówienie.</p>	<p>Streszczenie i komentowanie tekstu naukowo-popularnego. Ustne uczestnictwo w dialogu. Układanie i inscenizacja dialogów na zaproponowany temat.</p>
<p><i>umie komponować</i> teksty pisane z rozróżnieniem stylu oficjalnego i nieoficjalnego; <i>umie układać</i> pisma użytkowe (list motywacyjny, skargę lub reklamację).</p>	<p style="text-align: center;"><i>Pisanie (5 godz.)</i></p> <p>Opanowanie zasad kompozycji tekstów pisanych. <i>Rodzaje tekstów.</i> List motywacyjny o przyjęcie na studia. Teksty argumentacyjne na konkretne tematy. Krótki referat do wygłoszenia. Pisanie skargi lub reklamacji.</p>
<p><i>tłumaczy</i> teksty, dobiera odpowiednie tematom i celom wypowiedzi zasoby językowe.</p>	<p style="text-align: center;">TŁUMACZENIE (1 godz.)</p> <p>Tłumaczenie tekstów różnych typów, stylów.</p>

System językowy

(15 godz.)

<p>Treści (Wymagania dotyczące przygotowania uczniów na poziomie</p>	<p>Hasła (Materiał edukacyjny)</p>
--	--

ogólnokształcącym)	
<p>Uczeń:</p> <p>uświadamia rolę normy językowej w komunikacji ustnej i pisemnej.</p> <p><i>wyznacza</i> fonetyczne, leksykalne, gramatyczne właściwości jednostek;</p> <p><i>analizuje</i> związki wyrazowe, zdania z punktu widzenia ich struktury;</p> <p><i>wykorzystuje</i> we własnym ustnym i pisemnym mówieniu rzeczowniki i czasowniki; <i>analizuje</i> zdania, synonimiczne konstrukcje w celu uzasadnienia pisowni znaków interpunkcyjnych.</p>	<p>Wiadomości ogólne (1 godz.)</p> <p>Norma wzorcowa i potoczna.</p> <p>POGŁĘBIENIE I SYSTEMATYZACJA WIEDZY W ZAKRESIE JĘZYKA POLSKIEGO (9 godz.)</p> <p>Podsumowanie zdobytej wiedzy z fonetyki.</p> <p>Najtrudniejsze zjawiska fonetyczne na wybranych przykładach.</p> <p>Fleksja imienna. Odmiana rzeczowników i liczebników zbiorowych. Odmiana form rzeczowników zapożyczonych i przyswojonych.</p> <p>Fleksja werbalna. Aspekt czasowników. Odmiana czasowników nieregularnych.</p> <p>Składnia. Synonimia składniowa.</p>
<p><i>doskonali</i> pisownię, umiejętność posługiwania się zasadami poprawnego zapisu w języku polskim.</p>	<p>NAUKA ORTOGRAFII I INTERPUNKCJI (4 godz.)</p> <p>Usystematyzowanie, utrwalenie, zautomatyzowanie zasad ortografii i interpunkcji.</p>

	Zasady pisowni zrostów, zestawień, nazw miejscowości, nazwisk złożonych. Pisownia obcych nazwisk własnych.
	POWTÓRZENIE W KOŃCU ROKU
	(1 godz.)

Wiedza o społeczeństwie i kulturze

Orientacyjny zakres tematyczny

W labiryncie języka.
 W kole rodzinnym i koleżeńskim.
 Wewnętrzne i zewnętrzne piękno człowieka.
 Zwierzęta, moi przyjaciele.
 Kolory przyrody.
 Pejzaże w twórczości Adama Mickiewicza.
 Majestat i piękno polskich gór.
 Etyka w nauce.
 Media w Polsce.
 Obrzędy i zwyczaje słowiańskie.
 Kultura komunikacji urzędowej.
 Język gestów w relacjach międzyludzkich.

Sprawności strategiczne (w zakresie postaw)

Zastosowanie zasobów języka w działalności edukacyjnej do osiągnięcia celów stylistycznych.
 Wykorzystanie umiejętności strategicznych w różnych sytuacjach, w szczególności niestandardowych.
 Wybór i realizacja komunikacyjnych strategii, korekcja taktyk w edukacji.
 Efektywność osobista, samodyscyplina w nauczaniu i twórczości.